П III 321

12 СТРАНА

САВРЕМЕНИ

2 ДИНАРА

НОВИ САД

ПОТПУНО НЕЗАВИСАН НЕДЕЉНИ ЛИСТ — ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Год. I. 9. августа 1924. године Број 10.

10.

број „Савременог Новог Сада“ угледао је данас света. Није то за остале људе нарочити догађај, ради кога би се требало писати, али за нас који смо тај лист основали, покренули и изговорили да неће дочекати ни трећи број, излази и по десети пут пред своју публику. За цигло десет бројева „Савремени Нови Сад“ је успео да освоји хиљаде новосађана и да постане у нашем јавном животу фактор са којим се мора рачунати.

Многи и многи су се нашли погођени нашим писањем, стекли смо многе непријатеље — али нас све то није одвратило од нашег правца којим смо пошли. Да смо имали право потврђује чињеница да је Нови Сад оберучке прихватио тај

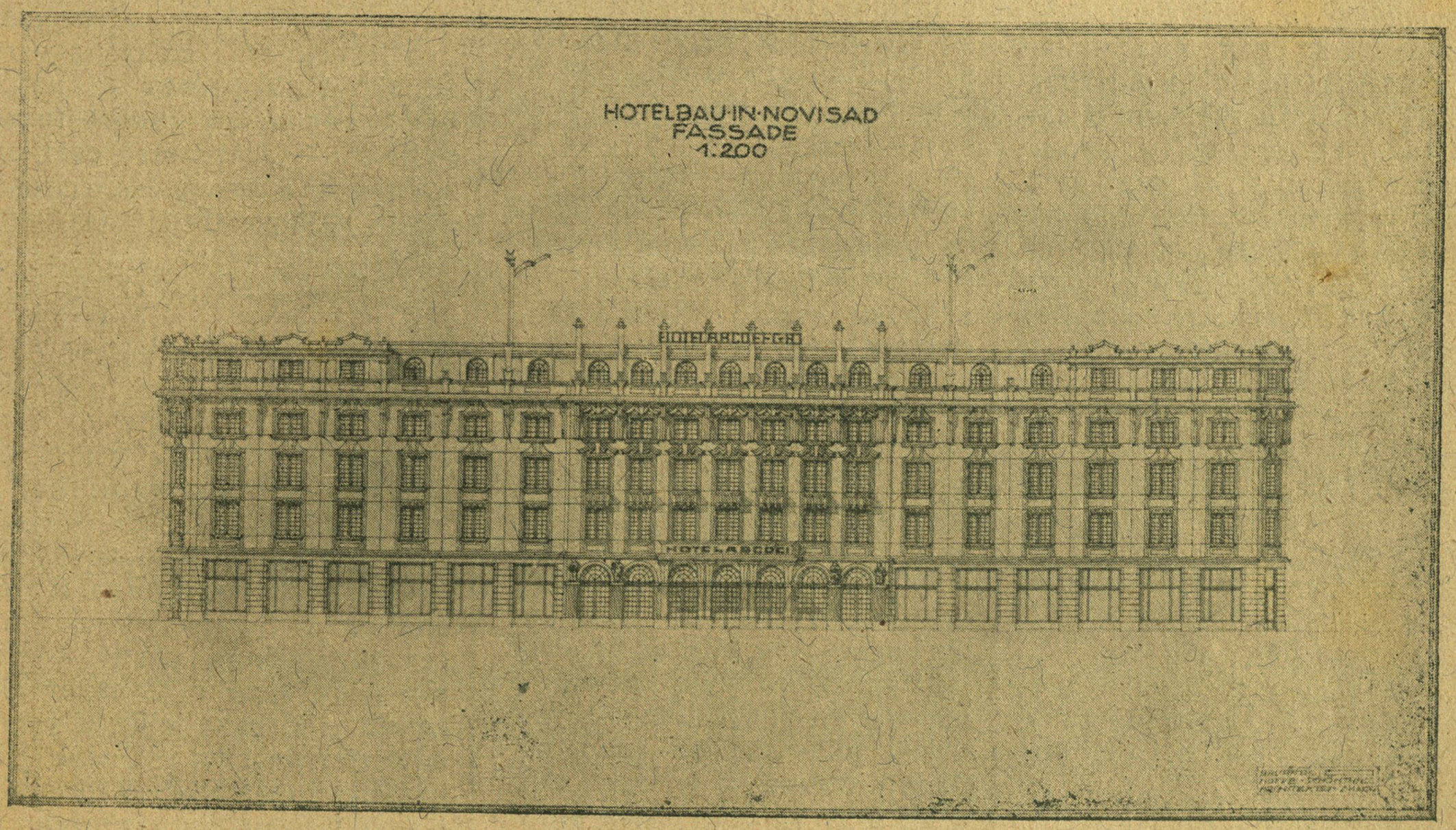

ЗГРАДА ГРАНД ХОТЕЛА У НОВОМ САДУ

државали, за нас десети број „Савременог Новог Сада“ значи нешто више...

Данас, када је издавање листова скопчано са великим трошковима и ризиком, данас када скоро сви листови имају очајну борбу за опстанак, данас тај мали „Савремени Нови Сад“, за кога су његови непријатељи

И данас тај „Савремени Нови Саду“ чини још нешто више: он данас први пут прелази границе Новог Сада и проширује своју мисију на целу Војводину са оном истом девизом са којом је изашао и пред Нови Сад: борба против глупости, против покварењаштва и лажних ауторитета.

лист и на тај начин му осигурао екзистенцију и будућност.

Успех, који смо до сада постигли даје нам храбрости, снаге да и даље наставимо наш рад у борби против глупости и покварењаштва. Овога пута апелујемо не само на новосађане, него и на све остале наше пријатеље ван Новог Сада да по-

раде свим силама на растурivању нашег листа, јер није главна ствар хоћемо ли ми имати сто-двеста претплатника више или мање, него је важно то да „Савремени Нови Сад“ својом поучном страном дође у што шире слојеве.

У то име ми настављамо рад.

Мистерије једног ангажмана?

— Иза позоришних кулиса — Зашто није ангажован г. Савић? —

Одмах после завршетка позоришне сезоне, говорило се у Новом Саду *о једној афери, која се догодила пред крај позоришне сезоне у новосадском позоришту*, а која баца једну веома ружну сенку на прилике, које владају иза кулиса Народног Позоришта у Новом Саду.

Ствар се састоји у овоме: говорило се о томе, како је г. Савићу, који је потписао ангажман са Управом за 1924/25. годину исти накнадно, од стране Управе Позоришта поништен и ако за то поништење није било законског основа. У вези са овим случајем кружиле су по вароши разне вести о мотивима, који су руководили Управу, да се одлучи на један овакав акт.

Желећи, да сазнамо право стање ствари, обратили смо се г. Савићу, као личности, која је тангирана у овом случају, за објашњење. Г. Савић је био тако љубазан, па нам је изјавио ово:

„Пошто сам потписао уговор за 1924./25. годину, ја сам отпутовао кући у Војску (код Свилајнца). После три дана добијем од општине акт, који гласи овако: „Суду Општине Војштанске! — Умољава се тај Суд, да саопшти г. Светиславу Савићу, досадањем члану Новосадског Народног позоришта, да Управник није хтео, да потпише уговор и од првог августа, нисте више члан овог позоришта. За Управника: Мирко Голубовић, благајник“.

Такав отказ сасвим је неоснован. Управник није хтео да потпише! Па тај уговор није потписан по мојој вољи, већ га је потписао по своме находењу сам г. Управник и понудио мени на потпис, што значи, да је *он хтео* и створио том понудом и потписао уговор. Јер сем овог отказа мени и никоме другом није отказао од стране Управника свима члановима на исти начин као и мени и ко год је од чланова потписао уговор, значило је, да је ангажован и ако ни на једном уговору није био стављени и потпис Управника.

Горње саопштење преко моје општине јако ме је изненадило, јер при моме поласку из Н. Сада на осуство сам г. управник позоришта пожелео ми срећан пут и пружио ми руку. Ја нисам знао, који су разлози руководили Управника да се одлучи на један овако неоправдан и незаконит корак.

Дошао сам у Нови Сад да сазнам зашто сам бачен на улицу? Прво, што сам чуо било је то: ја сам бачен на улицу зато, што сам по тврђењу неких оговарао г. Управника Позоришта! Говорило се наиме да сам избачен на улицу зато, што сам у једној берберници, наводно, изјавио да гђца Авировићева зато није ангажована, јер управник није могао да код ње успе! Прво и прво моја изјава није гласила тако, него мало друкчије, а то сам кадар и на суду са сведоцима потврдити. А да би и шира јавност знала у чему лежи ствар, рећи ћу само оволико: између 5. и 7. јула чуо сам како је г. Управник долетео у женску гардеробу у веома узрујаном стању. Са њим је ишао и г. Весник. Г. Управник, сав блед и узрујан, и запитао гђицу Авировићеву: „Госпођице, ја сам чуо од једног мог пријатеља да хоћу зато да вас отпустим из позоришта што ја тобоже код вас нисам успео“. Госпођица Авировићева је изјавила да није то казала, него да је изјавила само оно што је Управник рекао. Г. Управник, мало збуњено, запитао је: „Шта?“ Тада је гђица Авировићева упитала, да ли се он (Управник) сећа шта је њој он рекао када је она један пут била код њега у канцеларији службеним послом. Управник је на то одговорио! „Не сећам се“. На то му је гђица Авировићева одговорила: „Е, онда ћу Вас ја потсетити! — кад сам била код Вас горе у канцеларији, Ви сте ме питали да ли знам, шта се у Новом Саду говори о нама **да сте ви моја љубазница!** Гђица Авировићева је на то изненађено одговорила „то је немогуће да се тако говори?“ Г. Управник је на то дрско рекао: **„а зашто немогуће?“** — „зато што свет зна мој живот“ гласио је одговор гђице Авировићеве. Од тога дана г. Директоре ја сам пала код вас у немилост! До тада сам ја активно учествовала у раду позоришта и ви сте били самном задовољни и шта више на питање и молбу за Ваш суд после одиграле улоге, одговорили сте ми: **одлично!**“

То сам чуо када је то гђица Авировићева г. Управнику изјавила поред сведоцима. И то је требао да буде разлог што сам ја бачен на улицу — гласио је одговор г. Савића. Ова изјава г. Савића је једва тешка оптужба против г. Бране Војновића, управника новосадског позоришта и ми захтевамо да се по овој ствари покрене најенергичнија истрага.

„Савремени Нови Сад“ не стоји у служби ни једне политичке странке, нити се бави политиком. „Савремени Нови Сад“ се бори за добро, напредак и бољу будућност свих Новосађана.

Бомбона за лето јесте Ли-ли-хип!

НОВИ ДЕО НОВОГ САДА

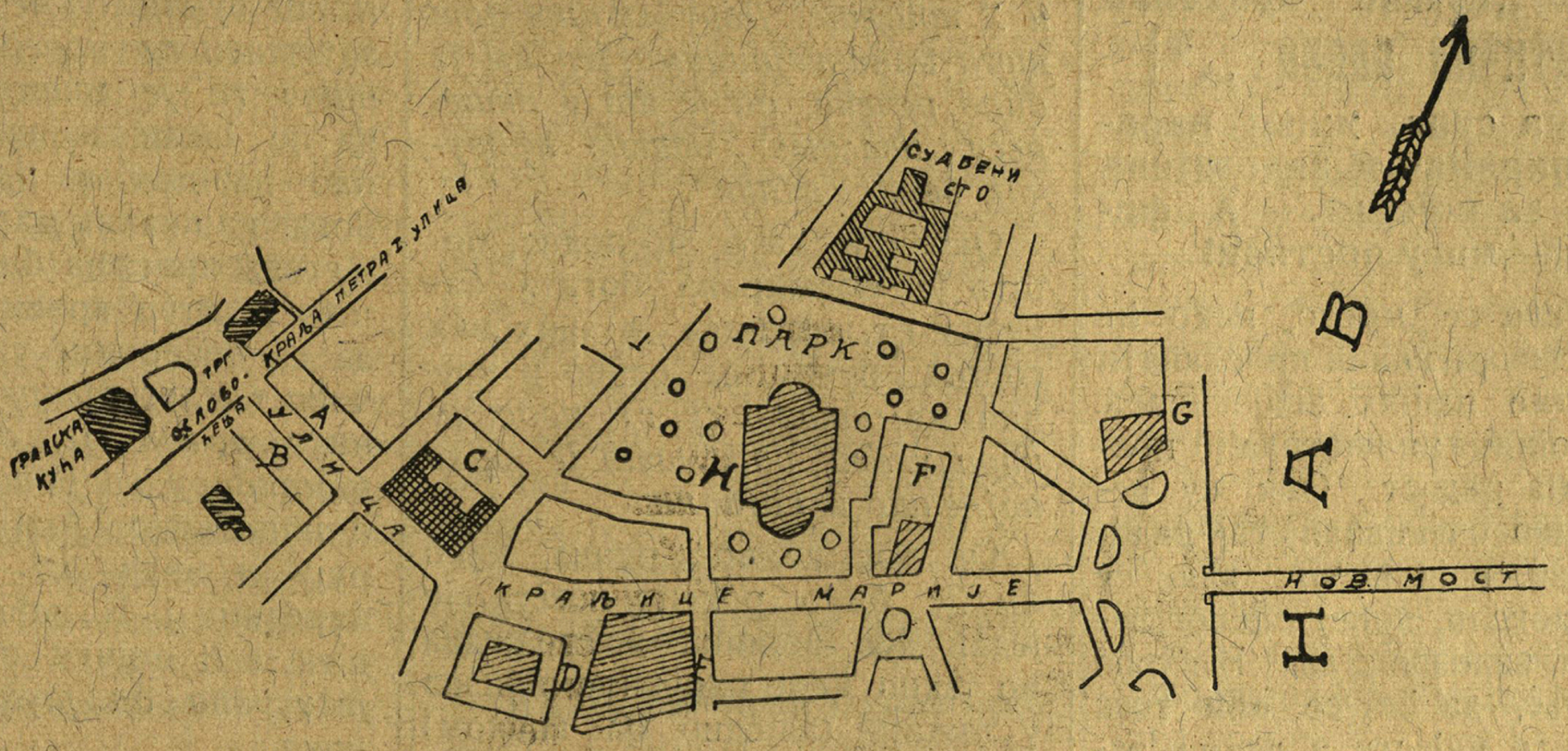

A. Зграда Банке Војводине; C. ГРАНД ХОТЕЛ; E. Дирекција Пошта; G. Трговачка Комора; B. Матица Српска; D. Обласна Управа; F. Здравствени Одсек (назидан већ); H. Нова поворишна зграда.

† Јован Храниловић

У уторак 4. о м. преминуо је у 70-ој години у Новом Саду прота *Јован Храниловић*, књижевник, члан Матице Српске, Председник новосадске секције Југ. Новинарског Удружења, уредник „Јединства“ итд.

Покојник је својим дугогодишњим радом стекао опште симпатије новосађана. Иако он није био новосађанин, живео је и радио је у Новом Саду толики низ година да нас је много задужио. Ретко поштен и частан човек силази са њиме у гроб. Он је увек био на челу акције када је требало помоћи ближњем и ту је било *његово* поље рада. Он је био један од представника оне праве интелигенције и као такав је видно и активно учествовао у свакој акцији културној, хуманој и социјалној.

Сахрањен је у четвртак уз бројно учешће свог грађанства, представника града, новинарске секције, Матице Српске итд.

Слава Му и вечан спомен!

ГРАДЊА НОВОГ ХОТЕЛА У Н. САДУ

— Једна нова грађевина, којом треба да се обогати Нови Сад —

(Уз слике у данашњем броју)

Још пре годину дана основано је у Новом Саду деоничарско друштво *„Гранд Хотел ДД.“* за градњу истоменог хотела на новом делу Новог Сада У своје време је то друштво купило један диван плац на новом булевару Краљице Марије који ће настати када се пробије нова улица код Марковићеве улице. Хотел ће бити одмах на првом левом ћошку на једном одличном месту у центру промета новог дела Новог Сада. Један крак булевара Краљице Марије води на нови мост док други води на трг Ослобођења.

Првобитни капитал тога друштва је био 500.000 динара од које своте је купљен плац и то по врло повољној цени а сада је по одобрењу г. Министра Трговине и индустрије расписано повећање основног капитала на динара 5,000.000.

Из нацрта овог хотела види се да ће то бити један у потпуном смислу великоварошки хотел са свим комфором и елеганцијом која се само може замислити. Предвиђено је закључење једног зајма од 13,000.000 динара под веома повољним условима и тиме ће бити покривени трошкови око зидања тог хотела.

Узевши данашњу мизерију по хотелима, *сваки новосађанин мора поздравити ову акцију и потпомоћи је и морално и материјално, уписивањем акција, јер је то једини начин да и ми једном дођемо до једног честитог хотела и тиме попунимо једну осетну празнину у нашем граду*. Како сазнајемо са градњом хотела почеће се у најкраћем времену пошто је, по изјави оснивача, успех уписа акција осигуран синдикатом.

Уверени смо да ће ова акција имати потпун успех, што је наравно у интересу Новог Сада да једном дође до подизања једног великоварошког хотела.

Како је „весело“ протекла авијатичка слава...*)

— Посна супа, живи парадајз, пиринач и залогајчић меса — за војнике. — А официри — нису постили! —

Причало се много, како ће се на свечан начин прославити крсно име наших авијатичара. Међу војницима настала је права дечија радост. Они су нестрпеливо очекивали тај радостан дан, који ће им, како су они веровали, донети лепог весеља и задовољства. Њихово веровање, да ће се они тога дана сити најести и лепо и задовољно провести, било је појачано и тиме, што је то прва слава њихове команде. Веровали су, да ће им се тога дана заменити посна јутарња супа са неким добрим и пријатним јелом, а ручак, са добрим и масним печењем и залити га чашом-две доброг карловачког вина, јер ако морају јести рђаву и посну храну сваког дана, ваљда ће тога дана бити штогод боље и масније. Веровали су, па су се зато радовали и жељно очекивали Светог Илију, њиховог патрона. Али, да су војници знали, да ће тога целог дана, гладовати, молили би му се, да у опште никад не дође.

Пошто је г. В. Р. у „Политици од 3. о. м. лепо описао, како је текла парадна свечаност славе и богата закуска, на којој су се, уз свирку војне музике, пријатно провели г.г. официри и њихове госће, то ћу ја овде изнети верну слику „војничког весеља“, а пошто се гладан не може веселити, то ћу почети прво од стомака.

За све војнике и подофицире Ваздухопловне Команде било је одређено као њихово следовање 13 јагањаца и 4 прасета и то: за ручак 5 јагњета и 2 прасета, а за вечеру 7 јагњета и 2 прасета. Доручак није дат тога дана војницима, јер им је било речено, да је то у интересу „штедње“ пошто ће ручак бити „силан“.

Око три сата по-подне, пошто је подмирена богата закуска г.г. официра и њихових гошћа, ручак се однео и војницима, *пошто су г.г. подофициpи узели оно, што је било најлепше и најбоље.*

Од тог силног ручка, како им је било речено, свега је један део војника добио једва по једно мало парченце печења у тежини (заједно са коском) једва 10 грама, **а сто педесет војника остало је у опште без икаквог ручка.** Њима је најзад речено, да иду у кујну и да приме *за ручак пресан парадајз.* Готово су сви сто педесет војника одбили да приме тај „силан“ ручак и задовољили су се сувим хлебом. За овим је, како В. Р. каже у „Политици“, настало *„војничко веселье“*, а војници-соколи изводили су лепе гимнастичке вежбе, са гладним стомаком!

Пошто су г.г. официри *и њихове госће* појели за ручак све њихово дневно следовање, то су за вечеру узели оних 7 јагањаца и 2 прасета, што је било за војнике спремљено, а куварима је наређено, да скувају за војнике „на брзу руку“ *пиринач, у коме је било толико меса, да је на сваког четвртог, петог војника падао по један залогај.* Тако је тај дан њиховог радовања прешао у дан њиховог разачарења, а весеље у патњу.

У вече био је приређен концерат и позоришна представа од подофицира и војника, те је за представу, један стари војник био позајмио његово цивилно одело једном подофициру. По свршеној представи, тај је подофицир бацио одело овог старог војника у један прашињави буџак. *У моменту кад је војник хтео прећи преко сале да из тог прашњавог буџака узме своје одело заустави га наредник Ј. Б. и тако га је свирепо изударао,* да је један војник два пута пао на под и плакао од болова, као какво мало дете. Цела његова кривица била је у томе, што је хтео прећи преко сале, да са позорнице узме своје бачено одело. *Испребијаном војнику речено је, да се јави г. командиру на рапорт и тужи г. наредника.* Али војници верују и знају *из искуства,* да наредник Ј. Б. неће бити кажњен, већ војник *зато, што се је усудио да тужи г. наредника.*

За тог звера-наредника кажу, да за време вежбе туче војнике сабљом говорећи им: „идите се Богу жалити, а не г. команданту“, пошто му овај неће ништа да учини.

За овим је настало *„опште“* весеље, а г.г. официри са дамама шетали су се до поласка по целој писти (пољана и парк код аеродрома) и то по парку команде. Око 7 часа ујутро, сви су се срегно и задовољно разишли својим кућама; само је остао онај један војник *превијајући се у боловима од добивених батина и сироти војници, сањајући у својим тврдим постељама, како на слави свога патрона Светог Илије једу фино и лепо јагњеће и прасеће печење заливајући га добрим карловачким ризлингом.*

Јадни војници! О вама сви лепо говоре и пишу, али се рђаво старају.

Зар ово није стид, срамота и брука?!

Veritas.

*) Примамо овај чланак од једног пријатеља нашег листа, очекујући, да надлежни поведу строгу истрагу по овој ствари. — Ур. „С. Н. С.“

Туча у Бару

— Интелигенција, која се у бару туче на кочијашки начин — Где је истина? —

У прошли петак на ноћ, односно тачније речено: у прошлу суботу изјутра, дошло је у овдашњем „бару“ до туче. По-

тукли су се пургери, односно боље речено: пургерска елита. Како је дошло до те туче није нам успело да сазнамо јер је свака страна приказивала догађај сасма друкчије, тако да се није могло установити на чијој је страни истина.

Једно је истина да је дошло до туче и да су се нека господа понашала крајње простачки што ни у ком случају не може доликовали људима, који хоће да се убрајају у интелигенцију.

Међутим је веома интересантно да је ова цела ствар *замотана у мистичну таму, као да се жели да о томе ништа не сазна шира јавност.* Зна се само то, по причању, да је једно друштво, у коме је био и један градски сенатор и још неки нотабилитети, забрањивало осталим гостима да играју са бар-дамама из разлога што су они играли са њиховим женама јер по њиховом мишљењу „неби никако доликовало да поштене жене играју поред бардама".

Овој случај догодио се изјутра, када су господа, вероватно била у алкохолском надахнућу. Али ипак то није оправдање. Ко мисли да би барски ваздух неповољно утицао на његове моралне осећаје — тај би најпаметније учинио да уопште не иде у бар и сам, а камо ли још са својом женом. Бар то би било логично!

По Новом Саду се прича да је полиција после те туче одвукла једног господина, доктора медицине, у полицију *и држала га до зоре затвореног а уз то је био тако испребијан да је морао потражити лечничку помоћ.* Дакле као што се види има оптужбе против полиције и то врло тешке оптужбе, а као што видимо, полиција до данас није нашла ја вредно да то демантује, иако се о тома говори по целој вароши.

Нама је жао што нисмо могли да сазнама о тој ствари праву истину али ћемо се потрудити да је сазнамо да би о тој ствари могли дати наш суд! У сваком случају очекујемо да ће и полиција са своје стране дати јавности обавештења о тој ствари, тим пре што се у грађанству износе случајеви који тангирају и њу.

А ми док сазнамо праву истину и имена правих криваца, вратићемо се поново на овај случај да о њему рекнемо и нашу . . .

Шта је са новим мостом?

— Када ће бити готов нови мост? — Новосађани за бржу градњу новог моста —

Говорило се и писало о новом мосту. правиле су се и грубе и лаке шале на његов рачун и на рачун предузимача, али всује труд!! Предузимачи се праве Кинези — ни лук јели, ни лук мирисали — али од моста ништа.

Наш привредни живот трпи од овог немара даномице огромне штете, јер је овај мост једини прелаз између Бачке и Срема преко кога се врши саобраћај колски и пешачки.

Јавно мњење је подједнако осуђивало и предузимаче и надлежне факторе прве због спорог рада, који је у последње време био формална саботажа, а друге због тога, што су такав „рад" толерирали.

Наши људи се у опште чуде, да се тако шта може догађати да се један мост зида икс година и да се то зидање отеже у бесконачност. Овим поступком је у првом реду погођен Нови Сад, чије је будуће подизање уско везано са новим мостом. Данас никоме не пада ни на памет да зида што на дунавској обали, али када тамо буде нови мост, тај крај ће представљади један од најлепших делова Новог Сада, где ће бити најлепше палате, где ће пролазити најлепша улица Новог Сада, где ће бити центар промета, трговине и живота.

Када тај нови мост буде готов, биће актуелно и питање стапања Новог Сада и Петроварадина у једну варош, што је остварљиво тек онда, када они буду везани сталним мостом са својим главним улицама: Булевар Краљице Марије и Јелачићева улица и када кроз Јелачићеву улицу буде јурио новосадски трамвај. Из овога и лаик може видети, колико је учињено штете Новом Саду са одлагањем и отезањем зидања новог моста.

Зато смо уверени да је потпуно *оправдано* нестрпљење нашег грађанства због одуговлачења зидања новог моста. Ако је до чекања, доста смо и чекали, па мислимо, да је крајње време да се зидање тог моста настави у форсираном темпу и са више озбиљности него до сада.

Из историје Новог Сада

II.

— Долазак Срба —

Силне навале Турака дале су повода Аустрији да крајеве јужне Угарске насели Србима како би они били бедем против турске навале. У пролеће 1694. године буду позвани у Беч патријарх и Јован Монастерлија где им је поново саопштена одлука „његовог царског кр. величанства, по којој се Срби у погледу Угарске а и Срба самих имају преселити у крајеве међу Дунавом и Тисом, који им се редом имају предати".

И тако се Срби концем те године населише у Бачкој и у Новом Саду. Одмах је ту подигнут *Петроварадински Шанац*, који је претеча данашњег Новог Сада. Током времена Нови Сад се стално развијао досељавањем Срба, који су бегали испред турске инвазије. Било је избеглица са разних страна. Тако напр. у 1748. год.

14 сарајевских грађана су поднели молбу новосадском Магистрату да буду примљени у грађане Новог Сада. Већих сеоба је било у 1738.—1739. година. Пре него што ће Турци освојити Београд, једна већа група београдских трговаца и занатлија под заштитом царске војске пређе на угарско земљиште. По историчарима, ти трговци су се населили у Петроварадинском Шанцу. Долазак ових трговаца је у многоме допринео подизању тадањег Петроварадинског Шанца.

Аустрија је и доцније водила ратове са Турцима и када је миром од 18. септ. 1739. год. Београд потпао под Турке, једна група београдских трговаца обрати се преко Арсенија Чарнојевића бечкој влади да дозволи прелаз на угарско земљиште. И њима је прелаз дозвољен и они су прешли пре него што су Турци ушли у Београд.

Из овога се у главном види да су Новом Саду ударили темељ *Срби*, који су се уклањали испред турске најезде *и који представљају прве грађане Новог Сада.* Католичко становништво је касније надолазило када су се прилике почеле стабилизовати. Израније било је нешто *Немаца* а *Мађара* је било тек по који.

Аутоматска телефонска централа

— Изгледа да ће ипак бити нешто од ње —

Споменуо је наш лист у свом прошлом броју о *новој телефонској централи* коју би Н. Сад требао да добије. Било је око те централе доста натезања и у последње време је тако изгледало да до те централе уопште неће ни доћи. Ми смо одмах указали на велику штету, коју ће држава одатле имати па смо одмах и то нагласили да је баш у интересу те државе да аутоматска централа дође баш у Нови Сад а не у које друго место.

Како сазнајемо из меродавних кругова *ових дана је била у Новом Саду једна комисија из Београда, која је прегледала зграду садање поште која треба да се преудеси да би могла примити у себе ту нову централу.* Нова аутоматска централа би заузела цео први спрат садање поште па је због тога потребно да се изврше неке преоправке и дозиђивања на самој згради како би се у њу могла сместити цела пошта.

По уверавању надлежних овога се пута најозбиљније ради на томе да нова централа у што краћем року дође у Новом Сад. Централа се налази готова у Немачкој (?) и чека само момент па да буде отпослата у Нови Сад. Нова централа имала би 2000 бројева за локални и 1000 бројева за међуградски телефонски саобраћај.

Нова централа би начинила крај садањим мизеријама у телефонском саобраћају пошто се скопчавања врше аутоматски те напр. када од 3000 бројева 2700 тражи везу у исти мах, они ће је ви добити у току од три секунде наравно уколико они бројеви, које траже, нису заузети.

Туча због десет динара

— Како су два трговца а уз то и компаниона отишли у полицију због 10 динара —

Десило се то у Новом Саду. А боже мој где би се и десило ако не Новом Саду. У Пашићевој улици постоји једна мануфактурна трговина чији су власници два трговца. Међу њима су у последње време настале неке диференције и размимоилажења па су најзад одлучили да се разиђу.

И тако је требало још неколико дана па да се то њихово разортачење и судски потврди. Али ђаво не спава! Пре неки дан приликом вечерњег обрачуна нису могли да се погоде због десет динара за које се није могло установити коме припадају. Ни један није хтео да пристане да други узме оних десет динара и то из чистог каприса. Нису хтели да пристану ни на то да деле ту банку на пола него је тврдоглаво захтевао све за себе.

И наравно да је то био довољан повод за тучу: прво је млађи компанион старијем милосрдно споменуо Бога а затим се сетио и његове породице и оне ближе и оне даље. Старији компанион је на то распалио млађег са метром по глави тако да су овоме све звезде искакале из главе. Млађи да би се рехабилитовао набио је старијем столицу на главу и после тога је настала једна акција коју прости људи називају *тучом.* Туча је била тако одушевљена да се окупио свет око радње а шта више и један полицајац је обратио своју пажњу на цео случај.

Ствар је дошла и пред полицију одакле су пуштени тек пошто су пали писмену гаранцију да се до коначног разлаза неће туђи.

Где је у Атини рај?

Боже мој, ала је тај наш град богат, напредан, миран и културан, једном речи у сваком погледу усавршен. Само што не види свако то, напослетку и не мора.

Ето, баш наша полиција дању, ноћу, а особито ноћу и у накрст и попреко обилази наш град, па не види и не чује а не познаје ни околину градске куће а ваљада и неће да упозна, напослетку шта је се тиче.

Поред свију лепота и красота упадају у очи наши јавни локали, кафане и гостионе. Сопственици ти локала су уложили сав свој капитал, тако рећи и црно испод нокта, да њихове локале модерно и хигијенски удесе, да одговарају још више,

но што здравствени и редарствени прописи захтевају, али све узалуд. Ти људи морају тоталнo пропасти, а и пропадају (купују по неки већ четврту кућу, пр. слагача), А није ни чудо, када су им локали празни и дању и ноћу. Нема ту гостију ни од корова, а како ће и бити? Та огромна скупоћа, па ко ће да иде у кафану и гостиону.

Економи поседници земаља не могу, ето жито и кукуруз, стока, свињи, живина и све што се муком и зној̀ем продицирају и однегују, све је јефтино, тако рећи будзашто мора да продају, па после та проклета пореза на земљу је велика већ преко јего, па откуда им новаца, да иду у кафану и гостионицу?

Трговци не могу ни близу, јер ето држе митинге и кукају, да је разрезани порез велики, не могу да га плаћају, морају своје радње све позатварати (сваки дан се неколико нових дућана отвара, пр. слагача).

Индустријалци не могу, јер немају кредита и обртна капитала, фабрике им стоје и нераде.

Занатлије не могу, јер за скупе паре набављају сировину и потребан еспап за прераду, млађима не могу да се наплаћују, а муштеријама за багателу раде.

Банкари и рентијери не могу, када им капитал носи само 12% дозвољени (а 20—40? пр. слагача) из тога прихода не може се разбацивати.

Чиновници баш не могу, јер им је плата мизерна испод сваке критике, једва могу да животаре.

Банкарски чиновници и намештеници би посећивали кад год кафане и гостионе, али ти бездушни акционери, неће да им повисе плату, сав скоруп опет управа банке скине.

Фабрички и трговачки помоћници не могу, јер једва имају толихо прихода, да не остану гладни. А радници и надничари просто џабе раде, они ни не помишљају, да у кафану или гостиону иду.

Једном речју јад и чемер. Једва се толико има, да се душа у телу одржи. Ко ће поред тих катастрофалних околности, да посећује кафане и гостионе, да да тамо руча и вечера, пије пива, вина, мезети се са чевапчићи и другим ђаконијама? не иде у кафану и гостиону нико, но сваки се стегао и уздише.

Па по богу браћо, какав је то народ што се види по кафанама и гостионама? Та то је све препуно, али немојте мислити, да су то гореспоменути Атињани, то су пријатељи са планете Марса.

Интересантно је то посматрати, како ти људи се спустивши са својих авиона на земљу, од којих једни пешке, други опет фијакерима, трећи аутомобилима у групи, по пар и појединце, мушки, женски, старији и млађи, издигнутим главама журе, да се не задоцне, да заузму места у својим кафанама и гостионама.

Пред једном реномираном кафаном је прави вашар, што но реч народ непрестано куља. Отворе су ту врата на дан милион пута, једни улазе, други излазе, о ноћи нећу ни да говорим. Мислите, да се тај улаз, а особито излаз тога силнога народа и отварање и затварање двоје врата чују? боже сачувај, ту влада права мртва тишина. Гостољубиви гостионичар је постарао, да на врата метне неки најновији изум, неке ђаволске справе, па се нечујно врата отварају и затварају. Знате, то је учинио, не само због својих гостију, него баш највише за љубав својих комшија, да му не би врата лупала, особито ноћу и правила неиздржљиву ларму. Јер, помислите, када се испали топ од калибра 42 cm. тако звана — Берта — то је грмљавина и сва се околина тресе и тутња.

Тако је пре било, — тако причају комшије, — али сада је та тутњава сасвим ишчезла, таква је тишина, да можеш комарца чути кад зује. Забадава, увиђаван човек има обзира на своје госте, па тек на своје стрпељиве комшије. Жели им, да су мирни, до тако званог — шперштунда — јер после су врата и онако забрављена, гости се разишли и овладала тишина и мир. Да — шперштунд — као што Атињану кажу, то време се идеално одржава. Нема ту кец-мец, када време наступи, да се гостиона мора затварати, врата се немилосрдно затварају. Гости излазе из гостионе весели задовољни, јер су се најели и напили и лепу музику слушали. Не излазе ту пијани и неурачунљиви људи. сви су и старији и млађи весели, нема ту бесвесног, ождераног — што но лала казао — ни једног, нема ту викс, свађе, ларме, туче, све је то, и ако весело, али при свести, сви знају да улица није само њина, но и грађана, који у појединим улицама станују и који од дневнога рада уморени мирно спавају и одмарају се, да би други дан скупивши наново снаге на посао ишли, да зараде насушни хлеб.

Да богме, да у тим улицама полицијске патроле нема никад, па и шта ће ту, ту није нужна, она мора у другим улицама да пази на ред и мир, и то где нема кафана и гостиона, јер тамо је прави пакао и зло, ту се виче, урличе, а и плаче целу ноћ, приређују се утакмице надвикивања и урликања све до зоре.

Ту је трка фијакера и аутомобила, псовка фијакериста, шофера и гостију, ларма дивљих зверова у џунглама. Не помаже ту ни полиција, која није ту и будно спава, ту не може направити реда.

Каква разлика становати у улицама, где има кафана и гостиона и где нема?

У улицама где нема ни кафана, ни гостиона, ту је прави пакао, ти становници немају по целе ноћи ни мира ни починка.

Срећни су грађани, који станују у улицама, где има кафана и гостиона, ту је у Атини прави рај. **Његушевац**

Жалбе пензионера

— Ама како му ово иде господо у финансијској дирекцији?! —

Жале нам се новосадски пензионери на овдашњу Финансијску Дирекцију да *ево већ до осмог у месецу нису добили своје пензије.* Још прошлог месеца им је саопштено да ће им се пензија од сада достављати путем поште а ево до данас нису добили пензије.

Јуче пак им је саопштено *да се пензија неће достављати поштом него ће сваки опет морати ићи у Финансијску Дирекцију по пензију.* Овакав поступак у најмању руку значи *завитлавање* тих људи, *који ни у ком случају нису заслужили да се са њима овако поступа. Има међу њима људи, који су као професори и други државни чиновници деценијама послужили општој и националној ствари много боље и савесније него многи и многи данашњи чиновници.* И ти људи, место да се са њима поступа са мало више такта и обазривости, дочекују то *да се са њима шегачи*: сад ћеш да добијеш пензију преко поште, сад нећеш да је добијеш преко поште — а пензије ни од корова!!!

Зар се тако служи интересима државе!? Зар је то лепо?! Шта вели на ово г. директор Финансијске Дирекције у Новом Саду?

Тужба из грађанства

Туже нам се грађани из *Мађарске улице* да је асфалт у тој улици у тако *дерутном* стању да то прелази све границе. Нарочито када се узме да је та улица доста прометна и да ту пролазе теретна кола натоварена, која западају у оне рупчаге па се коњи муче да кола извуку. А ако је по неки кочијаш рабијатан, онда долази до веома непријатних сцена које публика мора да гледа како кочијаш туче коње.

Очекујемо да ће Управа Града дати затрпати оне рупчаге, ако већ не може да оправи асфалт.

Са новосадске калдрме

IX.

— Новосађани о љубави — Шта је љубав —

Нађе ме један постарији Новосађанин, на улици, па ће овако: ви сте заиста чудновати! Стално се подсмевате љубави и ако и сами њу поштујете.

Овај случај дао ми је повода да инрвјуишем неколико Новосађана и Новосађанки о томе, шта они мисле о љубави.

Прво сам отишао до једног познатог нашег банкара и ставио му горње питање. Господин се лукаво и некако подмукло накашљао тако, да сам се већ био покајао, што сам му то питање поставио. Али кад сам га већ запитао — сад куд пукло, да пукло! Поновим му то питање још једном, чинећи се као да нисам разумео његово смешкање.

Дакле ви баш хоћете да вам кажем што ја мислим о љубави — рече он — е па добро! Ја о љубави не мислим ништа! Јер, јер, прво — љубав не постоји, у оном смислу, како ви то мислите, а затим што се о томе и не говори. Једино може бити речи о љубави, на пр. у случају да вам какав ваш пријатељ учини *љубав* те вам жирира векслу или тако што....

Да, знате, али ја сам мислио да ћете ми ви говорити о оној *правој* љубави — процедим — јер је то знате за „Савремени Нови Сад“.....

Штаааа... за „Савремени“!? ..... и ви мени долазите да вам ја о томе говорим!? Шта би на то рекла моја жена? Ајак, нема ништа од интервјуа!

Видим шта је — и изађем. Шта сам друго знао и радити. Смотам папир у џеп, па пођох, да окушам срећу на другом месту.

Одем код једне наше познате даме, шат би ту био боље среће. Запитам и њу, шта мисли о љубави. „Идите, та ви се опет шалите! Видим ја, спремате какву комедију! Кад ћете се већ једном опаметити?“ — И на томе се сврши цео интервју...

Одем код једног млађег господина, који важи као познати *Дон-Жуан* на новосадској калдрми. Поставим и њему исто питање. „*А шта се правите Кинез* — гласио је одговор — *ко да и ви не знате шта је љубав?!*“ — О човече — завапим ја, видећи да је и овај интервју у опасности — ма ја сам дошао, да *вас* питам, шта *ви* мислите о љубави!? — „Хе хе,“ то ће опет да буде нека подвала — возврати онај — а кад баш хоћете да вам кажем шта мислим о љубави, рећи ћу вам: љубав увек кошта новаца. Иначе љубав задаје човеку непотребне главобоље, излишних трошкова, секирација итд. Зато је врло мало сретних љубави. Пунктум“. — Дотле је гласио интервју. То је таман колико и ниш а.

Пођем да нађем кога другог, који би био у одговору мало исцрпнији, али ни једног нисам нашао; једни су ми одговорили да на таква *глупа* питања неће да оговарају, други су ми рекли, да немају каде трећи су директно побегли — али су сви били сложнн у томе, да ни један није хтео да да један приближно задовољавајући одговор на то питање.

Био сам директно очајан: дакле Новосађани се стиде да говоре о љубави или неће да говоре о њој.....

Идем тако улицом и премишљам о пролазности људске среће и о томе да у Новом Саду нико не зна шта је љубав. Одједном опазим једну госпођицу, за коју сам позитивно знао да је у тим стварима потпуно

невина и да о љубави нема ни појма. Пробуди се у мени онај стари пакосни ђаво, па ћу, хеца ради, да запитам шта она мисли о љубави... и замислите шта ми је одговорила? Била је потпуно изненађена мојим питањем: „Па зар ви то не знате!? А ја сам у том погледу о вама имала много *повољније* мишљење.....“ **Jones**

СПОРТ

После утакмице Београд—Н. Сад

— Интервју са г. Чаковцем, капитеном новосадског тима и са г. Маленчићем, новосадским голманом —

Као што је познато, међуградска утакмица Београд—Н. Сад завршила се 3:2 (2:0) у корист Београда. „Политика“, а нарочито „Време“, — два највећа београдска дневна листа, — донели су нетачне и непотпуне извештаје о овој утакмици, коју је Н. Сад, сасвим неоправдано, изгубио.

Спортски уредник „Савременог Новог Сада“ замолио је г. г. Чаковца и Маленчића, да му саопште утиске са утакмице и мишљење о игри новосадске и београдске репрезентације.

Г. Чаковац, капитен новосадског тима, — иначе, за време студија, одлични играч првокласног прашког клуба „Чехне Смихов“, — и врло добар судија, — рекао је, у главном, ово:

— Питате ме, ко је био најбољи и најслабији на терену? Најслабији на терену био је сам судија (г. Вељковић), а затим, београдски голман. У београдском тиму, најбољи је био *Јовановић-„Жена“*. После њега, одличан је био леви халф *Света Марковић*, — првокласни играч, који би требао да игра крилног халфа и у нашој државној репрезентацији, јер је, на пример, за читаву класу бољи од Јове Родина, који је већ двапута био државној репрезентацији, — и затим, леви бек *Стакић*. *Петровић* је рањен и није играо онако, како он зна играти, сем тога имао је и „пеха“. Ипак, имао је више сјајних момената, *Лубурић* је одличан дриблер и техничар и веома паметно дели лопте. Временом, када добије 10—15 kg. меса, биће најбољи центар навале у држави. *Махек* је био у првом полувремену добар, у другом полувремену слаб, чак, шта више, веома слаб. Десни халф и десни бек веома добри. Што се тиче њихове игре, држим, да су у недељу заслужили, ипак, пораз. Међутим, да је „Сенегелац“ био здрав и да је београдска репрезентација имала бољег голмана, ми би били поражени барем са 6:1. Шта да кажем о новосадским играчима? *Маленчић* је био одличан. Можда је, евентуално, могао бранити други гол. Али, тако сјајно је одбранио један „Сенегалчев“ шут из непосредне близине, — дивним скоком у десни кут, да се нешто слично веома ретко виђа и у Прагу. Штаплик, најбољи чешки голман (из „Славије“), једва два три пута је могао, да овако избрани „високе ћошкове“. Бекови су били прилични. *Дудаш* је био знатно бољи од свога партнера *Дуића*. Крилни халфови су били слаби. Нарочито *Кацаф* у првом полувремену. У форварду је био најбољи *Шефер*. Ленци је био технички добар, али је још веома млад. Веома добро се споразумевао са Шефером. *Брезник* одличан. *Шевић* се полако враћа у своју стару форму. *Сараз* је имао против себе одличног халфа и бека и његова задаћа је била у толико тежа. Требао би да игра много више са интелектом. Што се мене тиче, смарам за потребно да подвучем, да сам имао против себе најбољи трио у држави. „Време“ је писало, да сам енергичан, али „рђав тактичар“. Што се тога тиче, прашки спортски критичари имају о томе сасвим друго мишљење.

Очекивао сам, да ће престоничка репрезентација дати барем за класу бољу игру.

Г. Маленчић, голман новосадске репрезентације, који је сада у одличној форми и заједно са Врђуком, моментано наш најбољи голман, испричао је следеће:

— Чим сам видео, да је судија г. Вељковић, хтео сам, да побегнем са игралишта, јер сам у напред знао, да ће утакимицу упропастити.

Ми смо играли прилично. Да су у нашем тиму били Кричков и Вајс, ми би Београђане победили, јер су у недељу играли испод нивоа. Играли су без елана, воље и енергије. Међутим, да је „Сенегалац“ био здрав, ја би примио још 2—3 гола и победа престонице била би несумњива. Од београдских играча највише ми се свидео *Јовановић-„Жена“*. *Петковић* је болестан (повређена му је десна нога), а био је и малерозан. *Лубурић* одличан, као и увек. *Махек* у другом полувремену слабији. *Света Марковић и Стакић* одлични. *Ковачевић* веома добар. „*Милутинац*“ нешто слабији него обично. Крила осредња.

Од наших играча задовољили су потпуно *Чаковац и Шефер*. Чаковац је одлично држао опасни београдски трио. Спојке ни добре ни рђаве. *Брезник* донекле добар. *Сараз* је одлично покриван. Крилни халфови, нарочило у првом полувремену, слаби. Бекови се нису споразумевали и правили су небројне тактичне грешке. Марочито Дујић. Што сем ене тиче, имао сам „добар дан“. Други гол нисам могао бранити зато, што је предамном био Дуић, тако да нисам могао видети где је лопта, која је у магновењу, из непосредне близине, улетела у мрежу. „Сенегалчев“ шут сам избранио исто онако као пре две године, Којићев на утакмици „Југославија“—„БСК“, када је првенство „Југосларије“ висило нак онцу. Слично сам бра-

нио и Вањиков пенал 1922. у Загребу, на утакмици Југославија—Чехословачка.

* * *

Београђани су дали технички и тактички добру игру, али тромму, лењу, без елана и пожртвовања. И потцењивали су, неко време, наше играче. Новосађани су недевољну технику, тактику и немање рутине надокнадили брзином пожртвованошћу и огромним еланом, и несаломљивом вољом, да из окршаја изађу не као побеђени. Резултат није реалан.

Са збора Татић-Нешићевог Кирајџијског Удружења

У четвртак 1. о. м. у 6 час. увече био је заказан збор Татић-Нешићевог Кирајџијског Удружења у једној собици дома социјалшовинистичке партије. На томе збору било је седам присутних послушних чланова заједно са члановима управе. Кад је осми члан хтео ући на вратанца те скупштинске собице, један угојени чичица члан горње партије рекао му је, да унутра моту ући само они, које они добро познају као своје верне. Фалило је још само три члана, па да собица буде дупке пуна. Зато кад будете читали у социјалшовинистичкој „Слободи“ да је збор „сјајно посећен“ и да је „сала била дупке пуна“ знајте, да је било 10 присутних.

У 7 часова збор је почео, говорника није било, благајник удружења није ни дошао, пошто је новац упропастио и полиција води кривичну истрагу, чуло се само комешање и дозивање управе:

Зови Јуришића, — неће доћи, — доћиће, само га треба лепо звати, — знам да неће доћи пошто је отишао на вечеру — реци му да мора доћи, јер га ми нисмо примили у Болничку благајну да ништа не ради, већ једино зато, да агитује за нашу партију. Опет не долази.

„Друг“ Татић пење се на трибину и почиње говор:

Другови, пошто је известан број референата отишао на вечеру и пошто нема довољан број присутних чланова, то ову скупштину одлажемо за 14 дана с тим, да ћемо на другој решавати пуноправно са оноликом бројем чланова, колико буде присутно.

После одржаног односно одложеног збора „другови“ сазивачи отишли су код „Кота“ на једну литру коју је платио „друг“ Нешић пошто је претходно наплатио неке чланске улоге за Кирајџијско Удружење.

Рипорт са Штранда

Шта је ново на Штранду?

Ништа. Ово лоше време утицало је и на Штранд и на штрандаше: први је одложио забаву заказану за 3. август, а други су опет били резервисани па нису долазили на Штранд. Зато је и овај рипорт мршав без кривице рипортера.

Зато се ипак Штранд забава, која је заказана за 10. август, очекује са великим интересовањем, као што смо то у прошлом броју нашег листа рекли и то из више разлога:

Управа Штранда се радује јер ће њена каса бити пунија.

Новосадске даме се радују, јер ће им ова забава дати довољно материјала за клачовање.

Мане Бубањ се радује што ће његов ресторан бити пун.

Жбунови се не радују јер ће бити изгњечени.

Кабине ништа не говоре — него се само осмејкују.

Дон-Жуани се радују због фрајлица.

Фрајлице се радују због Дон-Жуана.

Остарина се радује и због једних и због других.

Полиција се радује што ће бити лутрија.

Неки се радују због пливања.

Месец се радује јер ће видети што други неће видети...

Дакле као што се види у главном се сви радују јер ће им ова забава пружити розоноде и весеља.

Штрандрипортер.

Ко је ово?

Врашки је брзоног. Трчкара као да га свуда чекају пацијенти, а пациената ни од корова. Можда трчи за оним козама, које нису му на броју?

—

Грандиозо, маестозо, виспренозо?

—

Обожава жандармерију а жељезнички комесар му је најбољи пријатељ. Сви пријатељи његове добре ракије су и његови пријатељи?

—

Бави се кемијом. Држи предавања о томе, како се лебац, кифле и колачи претварају у вино, пиво и ракију?

—

Сав је округао, зато се лако и котрља. Покотрљао се кроз целу администрацију и кроз две странке. И сада има посла са „странкама.“ Хтео би да се докотрља и до жупанске или градоначелничке столице?

Шта ко воли у Н. Саду

Управа „Штранда“ — воду али не „одозгоре“.

—

Пајкан Марковић — жандаре.

—

Марко Марцикић — ћутање.

—

Васа Ешкија — године!

—

Владета — воду, али не у вину.

—

Новосадске фијакеристе — жељ. комесара и шефа станице.

—

Никола Ђурчић — „О. С—ћа“.

—

Ђура Полит — своју радњу.

—

Радован Вујошевић — Редакцију „Заставе“.

—

„Аутономни клуб“ — „Савремени Нови Сад“.

—

Еп. Иринеј — месојеђе (карневал).

—

Заре Анђелковић — бирано друштво.

—

Душан Атанацковић — прославе.

—

Сава Оберкнежевић — карикатуре.

—

Др. Каменко — све што је ритмичко.

—

Воја Матић — скромност!

—

Марко Вилић — „шприцерашке“ политичаре.

—

Миливој Матић — кратке чланке у „Јединству“.

—

Озрен Суботић — клерикалце!

—

„Савремени Нови Сад“ — све добре, искрене и поштене своје сугрђане и читаоце.

Шта ко жели у Н. Саду?

Да Пера Костић фијакериста не добије дозволу за точење пића. — *Душан Лучић* гостионичар из Шумадијске улице.

—

Да се велика новосадска пијаца премести у Петроварадин. — *Неки Мајурци, којима је село већ додијало.*

—

Да продамо десет хиљада флаша соде! — *Јован Кантор*, акцијонар гостионичарске фабрике соде.

—

Да ме Криста од три шешира више не олајава. — *Душан Атанацковић*, председник Гост. Удружења.

—

Да ме сви признаду за великог Србина и да се заборави, да нисам хтео служити у српској војсци. — *Дроздик* свемоћни фабрикант соде.

—

Да буде патлицана и у децембру. — *Ђока Попић*, бели пекар.

—

Слободног ваздуха — *Гости из Лемајићевог хотела.*

—

Доста ми је ове варошке буке и ларме. Зажелео сам се мало шапутања. — *Фила Филиповић*, суфлер Нар. Позоришта.

—

Да у мојим пивским флашама нико не кува патлицан. — *Бауер* пивар и новисадски заступник Вајфертов.

—

Да чврсто седнем — *зам. гр. капетана Ракић.*

—

Да моје градоначелништво не утекне, пре него што мој „урлауб“ истекне — *Др. Жарко Стефановић.*

—

Да оно што дугује „О. С-ћ“ не мора плаћати „Буки“ — *Озрен Суботић.*

—

Да „Сафир“ покаже више „атичке соли“ — *Паја Татић.*

„Савремени Нови Сад“ не добија никакве субвенције, нити помоћи, па је према томе упућен једино на своје читаоце и пријатеље слободне, независне штампе!

КОНТИНЕНТАЛ

друштво за осигурање и реосигурање у Београду, филијална дирекција за Војводину: Нови Сад, палата Срп. Задр. Банке, I. спрат, врата бр. 3. Телефон бр. 275. Адреса за брзојаве: Континентал, Н. Сад.

Врши под најповољнијим условима све врсте осигурања: осигурање против пожара и грома, осигурање против опасних крађа, осигурање стакла од лома, осигурање транспорта и осигурање :-:-: живота. :-:-:

Траже се способни агенти за сва места.

15 1—1

Нашим читаоцима

Са једанаестим бројем нашег листа отварамо претплату. До сада се на „Савремени Нови Сад“ није могло претплатити из разлога што нисмо знали како ће лист поћи. Данас, када је ван сваке сумње, да „Савремени Нови Сад“ има осигурану будућност, ми отварамо претплату под овим условима:

Претплата може почети ма са којим бројем и плаћа се по броју. Претплатити се може већ на пет бројева што стаје 10·— динара. Претплата на 10 бројева 20·— динара итд. Лист ће се доставити поштом адресанту, одмах како лист изађе. Претплата се увек плаћа у напред, а лист се обуставља свакоме, чим претплата истекне. Према томе сваки претплатник треба, да у сопственом интересу буде уредан са шиљањем новца.

Цена огласима у „С. Н. Саду“ је ова: цела страна дин· 400·— $^1/_2$ стране дин. 200·— $^1/_4$ стране дин. 100·— један петитни ред на једном ступцу дин. 2·— Огласи за „С. Н. Сад“ примају сви огласни заводи у месту и на страни по оригиналној тарифи.

КОНКУРС ЛЕПОТЕ

„Савремени Нови Сад“ бр. 10.

КОНКУРС ЗА НАЈЛЕПШУ ДАМУ НА ШТРАНДУ

ГЛАСАНИЦА (1 глас)

Име и презиме.....

.....

достојна је да се назове најлепшом дамом на Штранду

Овај исећи и испуни

ПОГЛЕДАЈТЕ ИЗЛОГЕ „SOД“ !!!!!

Р-2176 3—4

Господођица са матуром, говори српски, француски, немачки, мађарски и чешки **ступила би код банкарског или трговачког подузећа.** -- Понуде слати на огласни завод **„ПРОГРЕС“, Н. Сад,** Трг Ослобођења 6.

14 1—2

Прва Новосадска фабрика Шешира „Напредак“ потребује више девојака, које су у шивању веште, за време учења плаћа минималну дневницу од 20 дин., увежбане раденице примају плату 16 од комада. 1—2

Пријавити се може сваки дан од 8-18 сати у Фабричкој канцеларији

Огласи у „Савременом Новом Саду“ имају одличан успех, јер њега читају сви без разлике.

Пробај само једанпута, па ћеш се уверити, да је **најбоља** и **најсолиднија обућа** она, која је зготовљена **код „СЛОГЕ“, у Новоме Саду**

14 1—2

ЗА ВЛАСНИКЕ И УРЕДНИШТВО ОДГОВАРА ВЕЛИСЛАВ СПАСИЋ

АУТОМОБИЛСКА ГАРАЖА И РАДИОНИЦА ЈОСИФА ПЕШЕЊАНСКОГ

Нови Сад, Мађарска улица 53.

Оправке, продаја аутомобила и аутомобилских делова, аутогено варење, и т. д. —

Штампарско подузеће „Застава“ д. д. Нови Сад, 1924.

Р—1550 1=х

НАЈЕЛЕГАНТНИЈА ОДЕЛА

Као и првокласну израду по најновијем француском и енглеском крају можете добити само у крајачком салону

:-: ПАЈЕ ШИЛИЋА Нови Сад, :-:

Краља Петра ул. 30. I. спрат.